

**សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ភ្នំពេញ
ស្តីពីការអនុម័តសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន**

**ASEAN Human Rights Declaration and the Phnom Penh Statement on the Adoption of
the ASEAN Human Rights Declaration (AHRD)**

ដោយនិស្សិត រិទ្ធី វណ្ណសក្តិ

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ មុខជំនាញបកប្រែភាសាអង់គ្លេស

ដឹកនាំដោយលោកសាស្ត្រាចារ្យ ស៊ិន ពិសិដ្ឋ នាយកវិទ្យាស្ថានអ៊ិនធឺណេដ

vansakd2@gmail.com

**និស្សិត រិទ្ធី វណ្ណសក្តិ រូបទី២ជួរមុខ ពីស្តាំមកឆ្វេង
ថតជាមួយគណៈគ្រប់គ្រង សាស្ត្រាចារ្យ និងមិត្តរួមជំនាន់មួយចំនួន នៃវិទ្យាស្ថានអ៊ិនធឺណេដ
នៅថ្ងៃការពារសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ មុខជំនាញបកប្រែភាសាអង់គ្លេស
ថ្ងៃពុធ ទី០៤ កញ្ញា ២០១៣**

Mr. RITHY Vansakd, second from right, first row
Photo taken with the leadership, lecturers, and some of fellow students at InterED Institute
On the bachelor thesis defense day completing Bachelor of Arts in English Translation
Wednesday 04, 2013

និស្សិត វិទ្ធិ វណ្ណសក្តិ រូបទី១ ពីឆ្វេងមកស្តាំ
 ថតជាមួយគណៈមេប្រយោគ នៃវិទ្យាស្ថានអ៊ិនធឺណេដ
 រូបទី២ លោកទឹម ពៅ, រូបទី៣ លោកស៊ិន ពិសិដ្ឋ, រូបទី៤ លោកសួន សុភា
 Mr. RITHY Vansakd, first from left
 Photo taken with the Jury at InterED Institute
 2nd Mr. Tim Poev, 3rd Mr. Sorn Piseth and 4th Mr. Suon Sophea
 Wednesday 04, 2013

អារម្ភកថា

ឯកសារដែលមានចំណងជើងថា «សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ភ្នំពេញស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន» ត្រូវបានធ្វើឡើង (ជាភាសាអង់គ្លេស) នៅក្នុងឱកាសនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី២១ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា ចំពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាជាប្រធានប្តូរវេនប្រចាំឆ្នាំ២០១២។

ការភ្ជាប់នូវឈ្មោះ«ភ្នំពេញ»នេះ ពិតជាបង្ហាញអំពីកិត្យានុភាព នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅក្នុងតំបន់ និងលើពិភពលោក។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការបកប្រែអត្ថបទនេះជាខេមរភាសា ជាការរួមចំណែកលើកតម្លៃភាសាជាតិយើងឡើងវិញ។ ទន្ទឹមគ្នានេះដែរខ្ញុំជឿជាក់ថា ស្នាដៃទាក់ទងនឹងអាស៊ាននេះ នឹងរួមចំណែកមួយផ្នែកដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងអំពីអាស៊ាន ដល់ប្រជាជនខ្មែរឱ្យបានកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងបង្កើនចំណេះដឹងផ្នែកសិទ្ធិចំពោះកម្ពុជា ដែលជាជនរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានមួយផងដែរនោះ។ នេះក៏ជាការឆ្លើយតបមួយផងដែរ ចំពោះការត្រៀមលក្ខណៈរបស់កម្ពុជា ចូលទៅក្នុងសហគមន៍សេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានក្នុងឆ្នាំ ២០១៥ខាងមុខនេះ។

បន្ថែមពីលើនេះទៅទៀត ការបកប្រែនេះជាសារមួយក្នុងការចូលរួមបណ្តុះបណ្តាលនៃការបង្កើតស្នាដៃរបស់ខ្មែរយើង តាមរយៈការបកប្រែឯកសារ ឬការបង្កើតស្នាដៃថ្មីៗ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់សង្គមជាតិយើងទាំងមូល ពោលគឺដោះខ្លួនពីអត្តទត្តបុគ្គល ដែលគិតតែពីប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនមកជាបរិយាយបុគ្គលដែលគិតអំពីប្រយោជន៍រួម។ សារទីពីរគឺ ចង់ឱ្យយុវជនខ្មែរឈប់ទន់ទេរទៅតាមបាតុភាពអសកម្មនៅជុំវិញ ប៉ុន្តែត្រូវបែរមកខំយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងសមត្ថភាព និងចំណេះដឹង ក្នុងខ្លួន ដើម្បីក្លាយខ្លួនជាសសរដ៏រឹងមាំរបស់ប្រទេសជាតិយើង។

ការបកប្រែសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ភ្នំពេញស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាននេះ ជាស្នាដៃដ៏បូរស្រពរបស់ខ្ញុំ ដែលដឹកនាំដោយលោកសាស្ត្រាចារ្យ សិន ពិសិដ្ឋនាយកវិទ្យាស្ថានអ៊ិនធឺណេត។ ហេតុដូច្នោះ មុខជាមានកំហុសឆ្គងក្នុងការប្រើពាក្យពេចន៍ ក៏ដូចជាអក្ខរវិទ្ធកម្មមួយចំនួន ជាមិនខានឡើយ។ ខ្ញុំរង់ចាំទទួលដោយរីករាយនូវការវិគតន៍ស្ថាបនា ព្រមទាំងការកែលម្អនានា ពីសំណាក់មិត្តអ្នកអានតាមរយៈសារអេឡិចត្រូនិច vansakd2@gmail.com។

នៅទីបញ្ចប់នេះ ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះវិទ្យាស្ថានអ៊ិនធឺណេត ជាគ្រឹះស្ថានដែលបានបណ្តុះបណ្តាលខ្ញុំ និងផ្តល់ឱកាសដល់ខ្ញុំ ក្នុងការបង្កើតស្នាដៃនិងធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ចំពោះសង្គមជាតិយើងទាំងមូល។ សូមបញ្ជូនខ្មែរ អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងមិត្តអ្នកអានទាំងអស់ជួបប្រទះនូវពុទ្ធពរទាំង៤ប្រការគឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ និងពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី៩ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១៣
វិទ្ធី វណ្ណសក្តិ

មូលនិយមសង្ខេប

សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ានជាការរួមចំណែកពង្រឹងបន្ថែមលើ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងជាការធ្វើឱ្យមានតំបន់ភារៈបនីយកម្មនៃសិទ្ធិមនុស្ស ចំពោះបណ្តារដ្ឋសមាជិកនៃសមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ដែលជាការរក្សានូវដោយឡែកភាពរបស់ខ្លួន។ សេចក្តីប្រកាសនេះចែងយ៉ាងច្បាស់អំពីគោលការណ៍ និងបណ្តាសិទ្ធិមនុស្សជាច្រើនផ្នែកដូចជា សិទ្ធិស៊ីវិលនិងនយោបាយ សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមនិងវប្បធម៌ សិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍ សិទ្ធិទទួលបានសន្តិភាព និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនានាដើម្បីលើកកម្ពស់និងការពារសិទ្ធិទាំងនេះ។

រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានទាំង១០ បានរួមគ្នាចុះហត្ថលេខាលើសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សនេះ។ សិទ្ធិសំខាន់ៗដែលបានចែងរួមមានសិទ្ធិក្នុងការរស់នៅដោយសមរម្យ និងដោយរួចផុតពីការបំពាន និងការកេងប្រវ័ញ្ច ទាំងផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត សិទ្ធិមានកម្មសិទ្ធិ សិទ្ធិឯកជន សិទ្ធិចូលរួមក្នុងផ្នែកនយោបាយ សិទ្ធិសេរីភាព សិទ្ធិក្នុងការសិក្សា សិទ្ធិបញ្ចេញមតិ សិទ្ធិស្មើភាពគ្នាដោយគ្មានការរើសអើង និងសិទ្ធិទទួលបានការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយសមធម៌ជាដើម។ ជាពិសេសទៅទៀតនោះគឺ សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានសន្តិភាព ភាពសុខុមាល័យនិងស្ថេរភាព។ បណ្តាសិទ្ធិទាំងនេះយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសចំពោះជនទន់ខ្សោយ ងាយរងគ្រោះ និងត្រូវបានគេដាក់ឱ្យនៅកន្លែងសង្គម ដូចជាកុមារ ស្ត្រី និងពិការជនជាដើម។ ក្នុងនោះដែរ រដ្ឋសមាជិកត្រូវប្តេជ្ញាចិត្តរួមដើម្បីលើកកម្ពស់និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ពលរដ្ឋខ្លួន។ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែលជាម្ចាស់ផ្ទះ និងជាប្រធានប្តូរវេនអាស៊ាន ក្នុងពេលធ្វើសេចក្តីប្រកាសនេះ ក៏បានចេញជាសេចក្តីថ្លែងការណ៍ទទួលស្គាល់ និងប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការគោរពតាមសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាននេះ ដើម្បីឱ្យកាន់តែមានភាពរឹងមាំ។

សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន

និង

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ក្តីពេញ

ស្តីពីការអនុម័តនៃសេចក្តីប្រកាស

សិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន

តារាងមាតិកា

សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន ០៧

 អំពីគោលការណ៍ទូទៅ..... ០៨

 អំពីសិទ្ធិស៊ីវិល និងសិទ្ធិនយោបាយ ១០

 អំពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌..... ១៣

 អំពីសិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍ..... ១៦

 អំពីសិទ្ធិទទួលបានសន្តិភាព..... ១៧

 អំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅក្នុងការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស..... ១៨

សេចក្តីថ្លែងការណ៍ភ្នំពេញស្តីអំពីការអនុម័តនៃសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន ១៩

អំពីសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន

យើងជាប្រមុខរដ្ឋ/ប្រមុខរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋសមាជិកសមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (ពីពេលនេះតទៅហៅថា « អាស៊ាន ») ដែលរួមមាន ប្រទេសព្រុយណេ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូនេស៊ី សាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ ម៉ាឡេស៊ី សហភាពមីយ៉ាន់ម៉ា សាធារណរដ្ឋហ្វីលីពីន សាធារណរដ្ឋសិង្ហបុរី ព្រះរាជាណាចក្រថៃ និងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម នៅក្នុងឱកាសនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី២១ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា

ដោយអះអាងឡើងវិញ នូវការប្រកាន់ខ្ជាប់របស់យើងចំពោះគោលបំណង និងគោលការណ៍របស់អាស៊ានដូចបានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញអាស៊ាន ជាពិសេសការគោរព ការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានក៏ដូចជាគោលការណ៍នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ នីតិរដ្ឋ និងអភិបាលកិច្ចល្អ

ដោយអះអាងឡើងវិញ នូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងបន្ថែមទៀត ចំពោះសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស ធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសទីក្រុងវីយែន និងកម្មវិធីសកម្មភាព និងលិខិតូបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដទៃទៀតដែលរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានភាគីហត្ថលេខី

ដោយអះអាងឡើងវិញផងដែរ នូវសារៈសំខាន់នៃការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អាស៊ានក្នុងការលើកកម្ពស់សិទ្ធិមនុស្ស ដែលរួមទាំងសេចក្តីប្រកាសអំពីការឈានឡើងរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន និងសេចក្តីប្រកាសស្តីអំពីការលុបបំបាត់អំពើហឹង្សាប្រឆាំងនឹងស្ត្រីនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាននេះ

ដោយជឿជាក់ថា សេចក្តីប្រកាសនេះនឹងជួយបង្កើតនូវក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងតំបន់ និងរួមចំណែកដល់ដំណើរការកសាងសហគមន៍អាស៊ាន

អាស្រ័យហេតុដូចនេះ សូមប្រកាសដូចខាងក្រោម៖

អំពីគោលការណ៍ទូទៅ

១. មនុស្សគ្រប់រូបកើតមកមានសេរីភាព និងសមភាពនៅក្នុងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរនិងសិទ្ធិ។ ពួកគេ មានជាប់ពីកំណើតនូវវិចារញ្ញាណ និងសតិសម្បជញ្ញៈ និងគប្បីប្រព្រឹត្តចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក ក្នុង ស្មារតីមនុស្សធម៌។

២ . ជនគ្រប់រូបត្រូវបានគេផ្តល់ឱ្យនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពដែលចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ ដោយគ្មានការបែងចែកក្រោមរូបភាពណាក៏ដោយ ដូចជា ពូជសាសន៍ ភេទ អាយុ ភាសា សាសនា, ទស្សនៈនយោបាយឬទស្សនៈផ្សេងទៀត ដើមកំណើតជាតិឬដើមកំណើតសង្គម ស្ថានភាពសេដ្ឋ- កិច្ច កំណើត ពិការភាព និងឋានៈដទៃទៀត។

៣. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិឱ្យគេទទួលស្គាល់នៅគ្រប់ទីកន្លែងថាជាមនុស្សម្នាក់នៅចំពោះមុខ ច្បាប់។ ជនគ្រប់រូបស្មើភាពគ្នាចំពោះមុខច្បាប់។ ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារដោយ ច្បាប់ ស្មើភាពគ្នា ដោយគ្មានការរើសអើង។

៤ . សិទ្ធិរបស់ស្ត្រី កុមារ មនុស្សចាស់ ពិការជន កម្មករចំណាកស្រុក ក្រុមងាយរងគ្រោះ និងក្រុមដែលគេទុកនៅកន្លែងសង្គម ជាផ្នែកនៃសិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានដែលគេមិន អាចដកហូតបាន ដែលចាំបាច់ និងដែលមិនអាចបំបែកបាន។

៥. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបាននូវការដោះស្រាយបញ្ហាដោយមានប្រសិទ្ធិភាព និងធានា ដោយច្បាប់ ដែលកំណត់ដោយតុលាការឬអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដទៃទៀត ចំពោះទង្វើបំពានលើ សិទ្ធិដែលផ្តល់ឱ្យជននោះតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬតាមច្បាប់។

៦. ការទទួលបានភាពល្អប្រសើរនូវសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានត្រូវតែមានតុល្យភាព ស្របគ្នាជាមួយនឹងការបំពេញភារកិច្ចដូចដែលមនុស្សទាំងឡាយមានការទទួលខុសត្រូវចំពោះរាល់ បុគ្គលទាំងអស់ផ្សេងទៀតចំពោះរាល់សហគមន៍ និងសង្គមដែលជាកន្លែងដែលបុគ្គលនោះរស់ នៅ។ វាគឺជាការទទួលខុសត្រូវចម្បងខ្ពស់បំផុតនៃរាល់រដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ក្នុងការលើកកម្ពស់និង ការពារសិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានទាំងឡាយ។

៧. រាល់សិទ្ធិមនុស្សមានលក្ខណៈសកល មិនអាចបំបែកបានអាស្រ័យគ្នា និងមានទំនាក់-
ទំនងគ្នាទៅវិញទៅមក។ រាល់សិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តី
ប្រកាសនេះត្រូវតែធ្វើឡើងក្នុងឥរិយាបថប្រកបដោយយុត្តិធម៌និងសមភាព នៅលើគោលដំហែរ និង
ការសង្កត់ធ្ងន់ដូចគ្នា។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះដែរការទទួលស្គាល់សិទ្ធិមនុស្សត្រូវតែត្រូវពិនិត្យ
ដោយយកចិត្តទុកដាក់នៅក្នុងបរិបទតំបន់ និងថ្នាក់ជាតិ ដោយពិចារណាពីភាពទីទៃពីគ្នានៃដើម
កំណើតនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច ច្បាប់ សង្គម វប្បធម៌ ប្រវត្តិសាស្ត្រ និងសាសនា។

៨. សិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់ជនគ្រប់រូបនឹងត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយ
គោរពចំពោះសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់អ្នកដទៃ។ ការប្រើប្រាស់សិទ្ធិមនុស្ស និង
សេរីភាពជាមូលដ្ឋានត្រូវអនុវត្តក្នុងដែនកំណត់ដូចដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ ដែលមានតែ
គោលបំណងធានាឱ្យមានការទទួលស្គាល់សិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានរបស់អ្នកដទៃ និង
ដើម្បីបំពេញនូវតម្រូវការដ៏យុត្តិធម៌នៃ សន្តិសុខជាតិ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ សុខភាព
សាធារណៈ សុវត្ថិភាពសាធារណៈ សីលធម៌សាធារណៈ ក៏ដូចជាសុខុមាលភាពទូទៅនៃមនុស្ស
ក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យមួយ។

៩. នៅក្នុងការយល់ដឹងនៃសិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាស
នេះ គោលការណ៍មិនលំអៀងវត្តបំណង ដែលមិនមែនជាការជ្រើសរើស ការមិនរើសអើង, ភាព-
ដែលមិនប្រឈមមុខដាក់គ្នា និងការជៀសវាងនៃស្តង់ដារពីរ និងនយោបាយនីយកម្មគប្បីត្រូវបាន
គេការពារជានិច្ច។ នីតិវិធីនៃការយល់ដឹងបែបនេះត្រូវធ្វើការពិចារណាដោយយកចិត្តទុកដាក់លើ
ការចូលរួមរបស់ប្រជាជន ការបញ្ចូលគ្នាពីគ្រប់ភាគី និងតម្រូវការនៃគណនេយ្យភាព។

អំពីសិទ្ធិស៊ីវិល និងសិទ្ធិនយោបាយ

១០. រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានអះអាងនូវ រាល់សិទ្ធិស៊ីវិលនិងសិទ្ធិនយោបាយនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស។ ជាពិសេស រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានអះអាងនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

១១. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិតជាប់ពីកំណើត ដែលត្រូវការពារដោយច្បាប់។ គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវគេដកហូតសិទ្ធិក្នុងការសង្គ្រោះជីវិតដោយអនុឡោមទៅតាមច្បាប់ទេ។

១២. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានសេរីភាព និងសន្តិសុខបុគ្គល។ គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃការឃាត់ខ្លួន ការតាមរក ការឃុំខ្លួន ការចាប់ខ្លួន ឬរាល់ទម្រង់ផ្សេងទៀតនៃការដកហូតសេរីភាពតាមអំពើចិត្តនោះឡើយ។

១៣. គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវស្ថិតក្នុងភាពជាខ្ញុំបម្រើ ឬទាសភាពក្នុងទម្រង់ណាក៏ដោយ ឬស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃការរត់ពន្ធឬការជួញដូរមនុស្សឡើយ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងគោលបំណងនៃការជួញដូរស៊ីវិលមនុស្សផង។

១៤. គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃការធ្វើទារុណកម្ម ការប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ការប្រមាថឬការដាក់ទណ្ឌកម្ម។

១៥. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការផ្លាស់ទី និងផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅនៅក្នុងព្រំប្រទល់នៃរដ្ឋនីមួយៗ។ ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិក្នុងការចាកចេញពីប្រទេសណាក៏ដោយដែលរួមទាំងប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួន និងត្រលប់មកប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួនវិញ។

១៦. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិក្នុងការស្វែងរកនិងទទួលកន្លែងជ្រកកោនក្នុងរដ្ឋមួយផ្សេងទៀតដោយអនុឡោមតាមច្បាប់នៃរដ្ឋនោះ និងបណ្តាភិក្ខុព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលអាចអនុវត្តបាន។

១៧. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ កម្ទេច និងត្រូវផ្តល់ឱ្យនូវកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនដែលទទួលបានដោយស្របច្បាប់តែម្នាក់ឯង ឬដោយមានការចូលរួមជាមួយអ្នកដទៃ។ គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវបានគេដកហូតកម្មសិទ្ធិតាមអំពើចិត្តនោះឡើយ។

១៨. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានសញ្ញាតិមួយដូចដែលបានចែងដោយច្បាប់។ គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវគេដកហូតសញ្ញាតិ ឬត្រូវគេបដិសេដនូវសិទ្ធិក្នុងការប្តូរសញ្ញាតិតាមអំពើចិត្តនោះឡើយ។

១៩. គ្រួសារដែលជាកោសិកាជាធម្មជាតិ និងមូលដ្ឋានរបស់សង្គម ត្រូវផ្តល់ឱ្យនូវសិទ្ធិការពារដោយសង្គម និងដោយរដ្ឋសមាជិកនីមួយៗរបស់អាស៊ាន។ បុរស និងស្ត្រីដែលគ្រប់អាយុមានសិទ្ធិរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការព្រមព្រៀងដោយសេរីនិងពេញលេញរបស់ពួកគេ ក្នុងការកសាងគ្រួសារមួយ និងរំលាយអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដូចដែលបានចែងដោយច្បាប់។

២០. (១) ជនគ្រប់រូបដែលរងការចោទប្រកាន់ពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវសន្មតថាជនគ្មានទោស រហូតទាល់តែត្រូវបានគេរកឃើញថាមានពិរុទ្ធភាព យោងទៅតាមច្បាប់ក្នុងសវនាការដោយយុត្តិធម៌និងជាសាធារណៈ ដោយតុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ច ឯករាជ្យមិនលម្អៀង ដែលចុងចម្លើយត្រូវបានធានាដោយសិទ្ធិក្នុងការការពារខ្លួន។

(២) គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវផ្ដន្ទាទោសអំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ដោយមូលហេតុថាបានប្រព្រឹត្តសកម្មភាពណាមួយ ឬការមិនប្រព្រឹត្តសកម្មភាពណាមួយដែលមិនបានចែងក្នុងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ក្រោមច្បាប់ជាតិឬច្បាប់អន្តរជាតិនៅពេលដែលសកម្មភាពនោះត្រូវបានគេប្រព្រឹត្ត និងគ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវរងគ្រោះធ្ងន់ជាងទោសចំពោះបទល្មើសដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ក្នុងពេលដែលគាត់បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសនោះទេ។

(៣) គ្មានជនណាម្នាក់ជាប់ក្នុងការកាត់ក្តី ឬការដាក់ទណ្ឌកម្មជាថ្មីម្តងទៀតចំពោះបទល្មើសដែលគាត់ត្រូវបានគេកាត់ទោសបញ្ចប់ ឬសម្រេចថាគ្មានទោសរួចរាល់ ដោយអនុឡោមទៅតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៃរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាននីមួយៗ។

២១. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិចុងក្រោយពីការជ្រៀតជ្រែកតាមអំពើចិត្ត ទៅលើឯកជនភាព គ្រួសារទីលំនៅឬការឆ្លើយឆ្លង ដែលគិតបញ្ចូលទាំង ទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់ ឬវាយប្រហារមកលើកិត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់បុគ្គលនោះ។ ជនគ្រប់រូប មានសិទ្ធិទទួលបានការការពារដោយច្បាប់ប្រឆាំងនឹងការធ្វើអន្តរាគមន៍ ឬការវាយប្រហារទាំងនេះ។

២២. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការគិត សតិសម្បជញ្ញៈ និងសាសនា។ រាល់ទម្រង់នៃ ការមិនយល់អធ្យាស្រ័យគ្នា ការរើសអើង និងការញុះញង់ឱ្យមានការស្អប់ខ្ពើមដោយផ្អែកលើជំនឿ និងសាសនា ត្រូវតែលុបបំបាត់។

២៣. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមានមតិ និងការសម្តែងមតិ ដែលរួមបញ្ចូលទាំង សេរីភាពក្នុងការប្រកាន់មតិដោយគ្មានការជ្រៀតជ្រែកនិងក្នុងការស្វែងរក ការទទួល និងការ ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន មិនថាដោយផ្ទាល់មាត់ ដោយការសរសេរ ឬតាមរយៈមធ្យោបាយដទៃទៀត ណាមួយដែលជននោះជ្រើសរើស។

២៤. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការប្រជុំដោយសន្តិវិធី។

២៥. (១) ជនគ្រប់រូបដែលជាពលរដ្ឋនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន មានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមក្នុងរដ្ឋាភិ- បាលនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយផ្ទាល់ឬដោយប្រយោល តាមរយៈអ្នកតំណាងដែលជ្រើសរើស ដោយបោះឆ្នោតបែបប្រជាធិបតេយ្យ អនុឡោមទៅនឹងច្បាប់ជាតិ។

(២) ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូបមានសិទ្ធិក្នុងការបោះឆ្នោតដែលពិតប្រាកដ និងតាមកាលកំណត់ យ៉ាងទៀងទាត់ ដែលត្រូវធ្វើឡើងជាសាកលនិងស្មើភាព និងដោយសម្ងាត់ដោយធានាឱ្យបាននូវ សេរីភាពក្នុងការសម្តែងឆន្ទៈនៃអ្នកបោះឆ្នោត អនុឡោមទៅតាមច្បាប់ជាតិ។

អំពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌

២៦. រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានអះអាងនូវរាល់សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌នៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស។ ជាពិសេស រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានអះអាងនូវបណ្តាសិទ្ធិខាងក្រោមនេះ៖

២៧. (១) ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិប្រកបការងារជ្រើសរើសការងារដោយសេរី ទទួលបាននូវភាពល្អប្រសើរក្នុងយុត្តិធម៌ ក្រោមលក្ខខណ្ឌការងារដ៏សមរម្យនិងជាទីពេញចិត្ត ព្រមទាំងទទួលបានគម្រោងជំនួយចំពោះភាពគ្មានការងារធ្វើ។

(២) ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិក្នុងការបង្កើតសហជីពអាជីវកម្ម និងចូលរួមក្នុងសហជីពអាជីវកម្មទៅតាមជម្រើសរបស់គេ ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន អនុញ្ញាតតាមច្បាប់និងវិធានជាតិ។

(៣) គ្មានកុមារ ឬជនវ័យក្មេងណាម្នាក់ត្រូវស្ថិតក្រោមលក្ខខណ្ឌនៃអំពើកេងប្រវ័ញ្ចផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ឬសង្គមឡើយ។ អ្នកដែលទទួលកុមារ និងជនវ័យក្មេងឱ្យធ្វើការដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់សីលធម៌ឬសុខភាពរបស់ពួកគេ ដែលអាចគ្រោះថ្នាក់ដល់អាយុជីវិត ឬទំនងជារារាំងដល់ការអភិវឌ្ឍជាធម្មតារបស់ពួកគេ ដែលរាប់បញ្ចូលទាំងការអប់រំផងនោះ ត្រូវទទួលទោសចំពោះមុខច្បាប់។ រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានគប្បីកម្រិតអាយុកំណត់អប្បបរមាដែលការងារដែលទទួលបានកម្រៃនៃពលកម្មកុមារត្រូវបានគេហាមឃាត់ និងផ្តន្ទាទោសដោយច្បាប់។

២៨. ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានស្តង់ដារជីវភាពរស់នៅគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ខ្លួនផ្ទាល់ និងគ្រួសារដែលរួមបញ្ចូលទាំង៖

- ក. សិទ្ធិទទួលបានចំណីអាហារគ្រប់គ្រាន់និងសមស្របទៅនឹងលទ្ធភាព រួចផុតពីសេចក្តីអត់ឃ្លាន និងទទួលបានអាហារដែលមានសុវត្ថិភាពនិងសម្បូរជីវជាតិ
- ខ. សិទ្ធិទទួលបានសម្លៀកបំពាក់
- គ. សិទ្ធិទទួលបានលំនៅដ្ឋានសមរម្យ និងសមស្របទៅនឹងលទ្ធភាព

ឃ. សិទ្ធិទទួលបានការថែទាំផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ និងសេវាសង្គមដ៏ចាំបាច់នានា

ង. សិទ្ធិទទួលបានការបរិភោគទឹកមានសុវត្ថិភាព និងអនាម័យ

ច. សិទ្ធិទទួលបានបរិស្ថានមួយដ៏មានសុវត្ថិភាព ស្អាត និងប្រកបដោយចីរភាព។

២៩. (១) ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានភាពល្អប្រសើរនៃស្តង់ដារដែលអាចសម្រេចបាន ខ្ពស់បំផុតនៃសុខភាព ផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត និងសុខភាពបន្តពូជ សិទ្ធិទទួលបានសេវាថែទាំសុខភាពជា មូលដ្ឋាននិងដែលសមស្របទៅនឹងលទ្ធភាព និងសិទ្ធិទទួលបានការប្រើប្រាស់បរិក្ខារវេជ្ជសាស្ត្រ។

(២) រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានត្រូវបង្កើតនូវបរិស្ថានដ៏រឹងមាំមានមួយដើម្បីជំនះការមិនព្រមទទួល យក ភាពស្ងៀមស្ងាត់ ការបដិសេធ និងការរើសអើងក្នុងការការពារ ការព្យាបាល ការថែទាំ និងការ គាំទ្រប្រជាជនដែលរងគ្រោះពីជំងឺឆ្លងនានារួមទាំងការឆ្លងមេរោគអេដស៍ ឬ ជំងឺអេដស៍។

៣០. (១) ជនគ្រប់រូបត្រូវមានសិទ្ធិទទួលបានសន្តិសុខសង្គម ដែលរួមមាន ធានារ៉ាប់រងសង្គម ប្រសិនបើអាច ដែលជួយគាត់ដើម្បីធានានូវមធ្យោបាយចំពោះអត្ថិភាពដ៏ថ្លៃថ្នូរ និងសមរម្យមួយ។

(២) ការការពារពិសេស គប្បីត្រូវផ្តល់ឱ្យស្ត្រីជាមួយក្នុងអំឡុងពេលសមហេតុផលមួយដូច ដែលបានកំណត់ដោយច្បាប់ជាតិ និងវិធានមុននិងក្រោយពេលសម្រាលទារក។ ក្នុងកំឡុងពេល បែបនេះស្ត្រីជាមួយដែលធ្វើការងារ គប្បីទទួលបានប្រាក់លំហែមាតុភាព ឬការអនុញ្ញាតឱ្យឈប់ សម្រាកជាមួយនឹងប្រាក់កម្រៃសន្តិសុខសង្គមគ្រប់គ្រាន់។

(៣) មាតុភាព និងកុមារភាពត្រូវមានសិទ្ធិទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ និងជំនួយ ពិសេស។ កុមារគ្រប់រូប មិនថាបានកើតដោយចំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ ឬដោយគ្មានចំណង អាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រូវទទួលបានការការពារខាងសង្គមស្មើគ្នា។

៣១. (១) ជនគ្រប់រូបមានសិទ្ធិទទួលបានការអប់រំ។

(២) ការអប់រំបឋមសិក្សាត្រូវតែជាកាតព្វកិច្ចតម្រូវដោយច្បាប់ និងអាចទទួលបានដោយឥត បង់ថ្លៃសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។ ការអប់រំមធ្យមសិក្សាក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗគ្នាត្រូវឱ្យមាន និងអាចទទួល

បានទាំងអស់គ្នា តាមរយៈគ្រប់មធ្យោបាយសមស្រប។ ការអប់រំខាងបច្ចេកទេស និងខាងវិជ្ជាជីវៈ ត្រូវរៀបចំឱ្យមានជាទូទៅ។ ការអប់រំកម្រិតឧត្តមសិក្សា ត្រូវបើកឱ្យចូលរៀនដោយស្មើភាពគ្នា សម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ដោយឈរលើមូលដ្ឋានសមត្ថភាព។

(៣) ការអប់រំត្រូវតម្រង់ទៅរកការអភិវឌ្ឍពេញលេញនៃបុគ្គលិកលក្ខណៈរបស់មនុស្ស និង ការដឹង ពីសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ខ្លួន។ ការអប់រំត្រូវពង្រឹងនូវការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងបណ្តាសេរីភាព ជាមូលដ្ឋាននៅក្នុងបណ្តារដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត ការអប់រំត្រូវអនុញ្ញាតឱ្យ មនុស្សរាល់គ្នាចូលរួមយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពនៅក្នុងសង្គម ការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ការយល់ អធ្យាស្រ័យ និងមិត្តភាពក្នុងចំណោមបណ្តាប្រជាជាតិ ក្រុមជាតិសាសន៍ និងសាសនាទាំងអស់ និង លើកកម្ពស់បណ្តាសកម្មភាពរបស់អាស៊ានសម្រាប់ការថែរក្សាសន្តិភាព។

៣២. ជនគ្រប់រូប ជាបុគ្គលឬដោយចូលរួមជាមួយអ្នកដទៃក្តី មានសិទ្ធិចូលរួមដោយសេរីក្នុង ជីវភាពរហូតដល់មានសិទ្ធិរីករាយនឹងសិល្បៈ និងផលចំណេញនៃវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រនិងការអនុវត្ត នៃវឌ្ឍនភាពវិទ្យាសាស្ត្រនោះ និងសិទ្ធិទទួលបានផលចំណេញពីការការពារអត្ថប្រយោជន៍ខាង សីលធម៌និងខាងសម្ភារៈដែលជាលទ្ធផល បានពីរាល់ផលិតកម្មខាងវិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬ សិល្បៈដ៏សមស្រប ដែលខ្លួនជាម្ចាស់ស្នាដៃ។

៣៣. រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានត្រូវចាត់វិធានការរៀងៗខ្លួន និងតាមរយៈកិច្ចជំនួយនិងសហ- ប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់និងអន្តរជាតិ ជាពិសេសផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចនិងបច្ចេកទេស ដើម្បីឱ្យប្រើប្រាស់ ធនធានដែលមានជាអតិបរមា តាមទស្សនៈធ្វើឱ្យសម្រេចជាលំដាប់លំដោយ សម្រេចបាន ទាំងស្រុងនូវសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌ដែលបានទទួលស្គាល់ក្នុងសេចក្តីប្រកាស នេះ។

៣៤. រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានអាចកំណត់ទំហំដែលពួកគេអាចធានាសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសិទ្ធិ សង្គមដែលមានក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះទៅកម្រិតមិនមែនជាតិ ដោយយកចិត្តទុកដាក់លើសិទ្ធិ មនុស្ស និងអង្គការនិងប្រភពធនធានខាងសេដ្ឋកិច្ចថ្នាក់ជាតិរបស់ពួកគេ។

អំពីសិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍ

៣៥. សិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍជាសិទ្ធិមនុស្សមួយដែលមិនអាចដកហូតបានដោយគុណធម៌ដែលរាល់បុគ្គលដែលជាមនុស្សទាំងអស់ និងប្រជាជនអាស៊ានត្រូវបានគេផ្តល់ឱ្យនូវសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមរួមចំណែករីករាយ និងទទួលបានផលចំណេញដោយសមធម៌ និងចីរភាពពីការអភិវឌ្ឍខាងសេដ្ឋកិច្ច សង្គម វប្បធម៌ និងនយោបាយ។ សិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍគប្បីត្រូវធ្វើឱ្យសម្រេច ដើម្បីបំពេញដោយសមធម៌នូវតម្រូវការខាងអភិវឌ្ឍន៍និងបរិស្ថាន នៃជំនាន់បច្ចុប្បន្ន និងពេលអនាគត។ ការអភិវឌ្ឍជួយសម្រួល និងមានភាពចាំបាច់ចំពោះការទទួលបាននូវភាពល្អប្រសើរនៃរាល់សិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់ រីឯកង្វះនៃការអភិវឌ្ឍវិញអាចនឹងមិនត្រូវបានប្រើដើម្បីការពារការរំលោភបំពានសិទ្ធិមនុស្សដែលទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិឡើយ។

៣៦ . រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានគប្បីអនុម័តកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ដែលតម្រង់ទិស និងឆ្លើយតបមកកាន់ប្រជាជននិងភេទដ៏មានអត្ថន័យជ្រាលជ្រៅ ដែលមានគោលបំណងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រការបង្កើតលក្ខខណ្ឌរួមបញ្ចូលទាំងការការពារនិងចីរភាពនៃបរិស្ថានចំពោះប្រជាជនអាស៊ាន ដើម្បីទទួលបានភាពល្អប្រសើរនូវរាល់សិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់ដែលបានទទួលស្គាល់ក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ លើមូលដ្ឋានប្រកបដោយសមធម៌ និងការបង្រួញគម្លាតអភិវឌ្ឍន៍តាមបែបចម្រើននិយមនៅក្នុងអាស៊ាន។

៣៧ . រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានទទួលស្គាល់ថាការអនុវត្តនៃ សិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍតម្រូវឱ្យមានគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ដ៏មានប្រសិទ្ធិភាព នៅថ្នាក់ជាតិក៏ដូចជាទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនិងបរិស្ថានសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិដែលគួរជាទីគាប់ចិត្ត។ រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានគួរទទួលយកគំនិតជាសាកលនូវទិដ្ឋភាពដែលមើលលើគ្រប់ជ្រុង អំពីសិទ្ធិក្នុងការអភិវឌ្ឍទៅក្នុងផ្នែកពាក់ព័ន្ធនានានៃការកសាងសហគមន៍អាស៊ាននិងលើសពីនេះ និងត្រូវធ្វើការជាមួយសហគមន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយសមធម៌និងមាននិរន្តរភាពការអនុវត្តពាណិជ្ជកម្មដោយយុត្តិធម៌ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិដ៏មានប្រសិទ្ធិភាព។

អំពីសិទ្ធិទទួលបានសន្តិភាព

៣៨ . ជនគ្រប់រូប និងប្រជាជនអាស៊ានមានសិទ្ធិក្នុងការរីករាយជាមួយនឹងសន្តិភាពនៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃសន្តិសុខនិងស្ថិរភាព អព្យាក្រឹតភាពនិងសេរីភាពអាស៊ាន ដូចដែលសិទ្ធិដែលបានកំណត់ក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះអាចត្រូវបានធ្វើឱ្យសម្រេចយ៉ាងពេញលេញ។ នៅចុងបញ្ចប់នេះ រដ្ឋសមាជិកអាស៊ានត្រូវបន្តបង្កើនមិត្តភាពនិងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដើម្បី សន្តិភាព ភាពសុខដុមរមនា និងស្ថេរភាពបន្ថែមទៀតនៅក្នុងតំបន់។

**អំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងការលើកកម្ពស់
ការការពារនិងសិទ្ធិមនុស្ស**

៣៩. រដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ចែករំលែកជាមួយអគ្គប្រយោជន៍ និងការប្តេជ្ញាចិត្តរួមដើម្បីលើកកម្ពស់និងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានក្នុងចំណោមរឿងផ្សេងៗ ដែលនឹងត្រូវសម្រេចបាននូវកិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងរដ្ឋ ក៏ដូចជាជាមួយស្ថាប័នជាតិ អង្គការថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់តំបន់ និងថ្នាក់អន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ ដោយអនុញ្ញាតតាមធម្មនុញ្ញអាស៊ាន។

៤០. គ្មានអ្វីនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះអាចនឹងត្រូវបានបកស្រាយបំផ្លើសដោយរដ្ឋណាមួយក្រុមណាមួយ ឬជនណាម្នាក់នូវសិទ្ធិណាក៏ដោយដើម្បីអនុវត្តទង្វើណាមួយក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យអន្តរាយដល់គោលបំណងនិងគោលការណ៍របស់អាស៊ាន ឬបំផ្លិចបំផ្លាញសិទ្ធិនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានណាមួយដែលបានចែងក្នុងសេចក្តីប្រកាសនេះ និងលិខិតូបរណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដែលរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានគឺជាភាគី។

អនុម័តដោយប្រមុខរដ្ឋ/ប្រមុខរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាននៅរាជធានីភ្នំពេញប្រទេសកម្ពុជា ថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ នៅក្នុងច្បាប់ចម្លងដើមតែមួយគត់ជាភាសាអង់គ្លេស។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រាជធានីភ្នំពេញ

ស្តីពីការអនុម័តនៃ

សេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន

យើងជាប្រមុខរដ្ឋ/ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល នៃរដ្ឋសមាជិកនៃសមាគមប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ (អាស៊ាន) នៅក្នុងឱកាសនៃកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី២១នៅរាជធានីភ្នំពេញប្រទេសកម្ពុជា

ដោយអះអាងឡើងវិញនូវ ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អាស៊ានចំពោះ ការលើកកម្ពស់ និងការការពារ សិទ្ធិមនុស្សនិងសេរីភាពជាមូលដ្ឋានក៏ដូចជាគោលបំណង និងគោលការណ៍ដូចបានចែងនៅក្នុង ធម្មនុញ្ញអាស៊ានដែលរួមមាន គោលការណ៍នៃលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ នីតិរដ្ឋ និងអភិបាលកិច្ចល្អ

ដោយរំលឹកឡើងវិញ ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់អាស៊ាននិងរដ្ឋសមាជិកអាស៊ានចំពោះធម្មនុញ្ញនៃ អង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្តីប្រកាសទីក្រុងវីយែន និងកម្មវិធីសកម្មភាព និងលិខិតូបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដទៃទៀតដែលរដ្ឋសមាជិកអាស៊ាន ជាភាគីហត្ថលេខី ក៏ដូចជាចំពោះសេចក្តីប្រកាសរបស់អាស៊ានដែលពាក់ព័ន្ធទាក់ទងនឹងសិទ្ធិ មនុស្ស

ដោយទទួលស្គាល់ពី សារៈសំខាន់នៃតួនាទីរបស់គណៈកម្មាធិការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ាន ស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស (គ.អ.ស.ម.) ដែលជាស្ថាប័នសំខាន់បំផុត ទទួលខុសត្រូវលើការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្សក្នុងអាស៊ានដែលរួមចំណែកក្នុងការឆ្ពោះទៅកាន់ការកសាង សហគមន៍ អាស៊ានដែលផ្តោតសំខាន់លើប្រជាជន និងជាយានមួយ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍនិងយុត្តិធម៌សង្គម ដែលប្រកបដោយការលូតលាស់ជាលំដាប់ ជាការសម្រេចបានពេញលេញនៃសេចក្តីថ្លែងថ្កុលរបស់ មនុស្ស និងការសម្រេចបាននូវគុណភាពនៃជីវិតកាន់តែខ្ពស់ឡើងសម្រាប់ប្រជាជនអាស៊ាន

ដោយកោតសរសើរ គ.អ.ស.មដើម្បីអភិវឌ្ឍ សេចក្តីប្រកាសស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្សទាំងស្រុង ដោយពិគ្រោះយោបល់ជាមួយស្ថាប័នជំនាញតាមផ្នែកអាស៊ាន និងបណ្តាអ្នកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត

ដោយទទួលស្គាល់ការរួមចំណែកនៃអង្គការជំនាញតាមផ្នែកអាស៊ាន និងបណ្តាអ្នក
ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតក្នុងការលើកកម្ពស់និងការការពារសិទ្ធិមនុស្សក្នុងអាស៊ាននិងការលើកទឹកចិត្ត
ការចូលរួម និងការពិភាក្សាដែលកំពុងតែបន្ត ជាមួយនឹង គ.អ.ស.ម. នេះ

សូមប្រកាសថា៖

១. អនុម័តសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន

២. អះអាងការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងចំពោះការអនុវត្តដ៏ពេញលេញនៃសេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិ
មនុស្សអាស៊ានដើម្បីជំរុញការលើកកម្ពស់ និងការការពារសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងតំបន់ និង

៣. អះអាងឡើងវិញបន្ថែមទៀតនូវ ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងដើម្បីធានាថាការអនុវត្តនៃ
សេចក្តីប្រកាសសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាននេះ ត្រូវបានអនុលោមតាមការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់យើងចំពោះធម្ម-
នុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ សេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស សេចក្តីប្រកាស
ទីក្រុងវីយែននិងកម្មវិធីសកម្មភាព និងលិខិតូបករណ៍សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិដទៃទៀតដែល រដ្ឋ
សមាជិកអាស៊ានភាគីហត្ថលេខី ក៏ដូចជាចំពោះសេចក្តីប្រកាសរបស់អាស៊ានដែលពាក់ព័ន្ធ
ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្ស។

ធ្វើនៅរាជធានីភ្នំពេញព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្ងៃទី១៨ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១២ ក្នុងច្បាប់ចម្លង
ដើមតែមួយគត់ជាភាសាអង់គ្លេស។

តំណាងព្រួយណេ
ហាយី ហាសសាណាល់ ប៊ុលកាស់
ស៊ុលតាំង នៃព្រួយណេ

តំណាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
សម្តេចអគ្គសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

តំណាងសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌូណេស៊ី
បណ្ឌិត ស៊ីស៊ីឡូបាំបាំង យ៉ូដូយ៉ូណា
ប្រធានាធិបតី

តំណាងសាធារណរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យប្រជាមានិតឡាវ
ថងស៊ីង ថាម៉ាវង់
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

តំណាងម៉ាឡេស៊ី
ជាតុ ស្រី ម៉ូដ ណាដីប ទុន អាប៉ដុល វ៉ាហ្សាក
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

តំណាងសាធារណរដ្ឋសហភាពមីយ៉ាន់ម៉ា
ឧត្តមសេនីយ៍ ថេន សេន
ប្រធានាធិបតី

តំណាងសាធារណរដ្ឋហ្វីលីពីន

បេនីង អេស. អាគីណូទី៣

ប្រធានាធិបតី

តំណាងសាធារណរដ្ឋសិង្ហបុរី

លី សៀនលុង

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

តំណាងព្រះរាជាណាចក្រថៃ

យីនឡាក់ ស៊ីណារ៉ាត់

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

តំណាងសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម

ងៀង តាន់យុង

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ASEAN HUMAN RIGHTS
DECLARATION
AND
THE PHNOM PENH STATEMENT
ON THE ADOPTION OF THE
ASEAN HUMAN RIGHTS DECLARATION (AHRD)

TABLE OF CONTENTS

ASEAN HUMAN RIGHTS DECLARATION	25
GENERAL PRINCIPLES	26
CIVIL AND POLITICAL RIGHTS	28
ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS	31
RIGHT TO DEVELOPMENT	34
RIGHT TO PEACE	35
COOPERATION IN THE PROMOTION AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS	36
PHNOM PENH STATEMENT ON THE ADOPTION OF THE ASEAN HUMAN RIGHTS DECLARATION (AHRD)	37

ASEAN HUMAN RIGHTS DECLARATION

WE, the Heads of State/Government of the Member States of the Association of Southeast Asian Nations (hereinafter referred to as "ASEAN"), namely Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Republic of the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam, on the occasion of the 21st ASEAN Summit in Phnom Penh, Cambodia

REAFFIRMING our adherence to the purposes and principles of ASEAN as enshrined in the ASEAN Charter, in particular the respect for and promotion and protection of human rights and fundamental freedoms, as well as the principles of democracy, the rule of law and good governance;

REAFFIRMING FURTHER our commitment to the Universal Declaration of Human Rights, the Charter of the United Nations, the Vienna Declaration and Programme of Action, and other international human rights instruments to which ASEAN Member States are parties;

REAFFIRMING ALSO the importance of ASEAN's efforts in promoting human rights, including the Declaration of the Advancement of Women in the ASEAN Region and the Declaration on the Elimination of Violence against Women in the ASEAN Region;

CONVINCED that this Declaration will help establish a framework for human rights cooperation in the region and contribute to the ASEAN community building process;

HEREBY DECLARE AS FOLLOWS:

GENERAL PRINCIPLES

1. All persons are born free and equal in dignity and rights. They are endowed with reason and conscience and should act towards one another in a spirit of humanity.
2. Every person is entitled to the rights and freedoms set forth herein, without distinction of any kind, such as race, gender, age, language, religion, political or other opinion, national or social origin, economic status, birth, disability or other status.
3. Every person has the right of recognition everywhere as a person before the law. Every person is equal before the law. Every person is entitled without discrimination to equal protection of the law.
4. The rights of women, children, the elderly, persons with disabilities, migrant workers, and vulnerable and marginalised groups are an inalienable, integral and indivisible part of human rights and fundamental freedoms.
5. Every person has the right to an effective and enforceable remedy, to be determined by a court or other competent authorities, for acts violating the rights granted to that person by the constitution or by law.
6. The enjoyment of human rights and fundamental freedoms must be balanced with the performance of corresponding duties as every person has responsibilities to all other individuals, the community and the society where one lives. It is ultimately the primary responsibility of all ASEAN Member States to promote and protect all human rights and fundamental freedoms.
7. All human rights are universal, indivisible, interdependent and interrelated. All human rights and fundamental freedoms in this Declaration must be treated in a fair and equal manner, on the same footing and with the same emphasis. At the same time, the realisation of human rights must be considered in the regional and national context bearing in mind different political, economic, legal, social, cultural, historical and religious backgrounds.

8. The human rights and fundamental freedoms of every person shall be exercised with due regard to the human rights and fundamental freedoms of others. The exercise of human rights and fundamental freedoms shall be subject only to such limitations as are determined by law solely for the purpose of securing due recognition for the human rights and fundamental freedoms of others, and to meet the just requirements of national security, public order, public health, public safety, public morality, as well as the general welfare of the peoples in a democratic society.

9. In the realisation of the human rights and freedoms contained in this Declaration, the principles of impartiality, objectivity, non-selectivity, non-discrimination, non-confrontation and avoidance of double standards and politicisation, should always be upheld. The process of such realisation shall take into account peoples' participation, inclusivity and the need for accountability.

CIVIL AND POLITICAL RIGHTS

10. ASEAN Member States affirm all the civil and political rights in the Universal Declaration of Human Rights. Specifically, ASEAN Member States affirm the following rights and fundamental freedoms:

11. Every person has an inherent right to life which shall be protected by law. No person shall be deprived of life save in accordance with law.

12. Every person has the right to personal liberty and security. No person shall be subject to arbitrary arrest, search, detention, abduction or any other form of deprivation of liberty.

13. No person shall be held in servitude or slavery in any of its forms, or be subject to human smuggling or trafficking in persons, including for the purpose of trafficking in human organs.

14. No person shall be subject to torture or to cruel, inhuman or degrading treatment or punishment.

15. Every person has the right to freedom of movement and residence within the borders of each State. Every person has the right to leave any country including his or her own, and to return to his or her country.

16. Every person has the right to seek and receive asylum in another State in accordance with the laws of such State and applicable international agreements.

17. Every person has the right to own, use, dispose of and give that person's lawfully acquired possessions alone or in association with others. No person shall be arbitrarily deprived of such property.

18. Every person has the right to a nationality as prescribed by law. No person shall be arbitrarily deprived of such nationality nor denied the right to change that nationality.

19. The family as the natural and fundamental unit of society is entitled to protection by society and each ASEAN Member State. Men and women of full age have the right to marry on the basis of their free and full consent, to found a family and to dissolve a marriage, as prescribed by law.

20. (1) Every person charged with a criminal offence shall be presumed innocent until proved guilty according to law in a fair and public trial, by a competent, independent and impartial tribunal, at which the accused is guaranteed the right to defence.

(2) No person shall be held guilty of any criminal offence on account of any act or omission which did not constitute a criminal offence, under national or international law, at the time when it was committed and no person shall suffer greater punishment for an offence than was prescribed by law at the time it was committed.

(3) No person shall be liable to be tried or punished again for an offence for which he or she has already been finally convicted or acquitted in accordance with the law and penal procedure of each ASEAN Member State.

21. Every person has the right to be free from arbitrary interference with his or her privacy, family, home or correspondence including personal data, or to attacks upon that person's honour and reputation. Every person has the right to the protection of the law against such interference or attacks.

22. Every person has the right to freedom of thought, conscience and religion. All forms of intolerance, discrimination and incitement of hatred based on religion and beliefs shall be eliminated.

23. Every person has the right to freedom of opinion and expression, including freedom to hold opinions without interference and to seek, receive and impart information, whether orally, in writing or through any other medium of that person's choice.

24. Every person has the right to freedom of peaceful assembly.

25. (1) Every person who is a citizen of his or her country has the right to participate in the government of his or her country, either directly or indirectly through democratically elected representatives, in accordance with national law.
- (2) Every citizen has the right to vote in periodic and genuine elections, which should be by universal and equal suffrage and by secret ballot, guaranteeing the free expression of the will of the electors, in accordance with national law.

ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL RIGHTS

26. ASEAN Member States affirm all the economic, social and cultural rights in the Universal Declaration of Human Rights. Specifically, ASEAN Member States affirm the following:

27. (1) Every person has the right to work, to the free choice of employment, to enjoy just, decent and favourable conditions of work and to have access to assistance schemes for the unemployed.

(2) Every person has the right to form trade unions and join the trade union of his or her choice for the protection of his or her interests, in accordance with national laws and regulations.

(3) No child or any young person shall be subjected to economic and social exploitation. Those who employ children and young people in work harmful to their morals or health, dangerous to life, or likely to hamper their normal development, including their education should be punished by law. ASEAN Member States should also set age limits below which the paid employment of child labour should be prohibited and punished by law.

28. Every person has the right to an adequate standard of living for himself or herself and his or her family including:

a. The right to adequate and affordable food, freedom from hunger and access to safe and nutritious food;

b. The right to clothing;

c. The right to adequate and affordable housing;

d. The right to medical care and necessary social services;

e. The right to safe drinking water and sanitation;

f. The right to a safe, clean and sustainable environment.

29. (1) Every person has the right to the enjoyment of the highest attainable standard of physical, mental and reproductive health, to basic and affordable health-care services, and to have access to medical facilities.

- (2) The ASEAN Member States shall create a positive environment in overcoming stigma, silence, denial and discrimination in the prevention, treatment, care and support of people suffering from communicable diseases, including HIV/AIDS.
30. (1) Every person shall have the right to social security, including social insurance where available, which assists him or her to secure the means for a dignified and decent existence.
- (2) Special protection should be accorded to mothers during a reasonable period as determined by national laws and regulations before and after childbirth. During such period, working mothers should be accorded paid leave or leave with adequate social security benefits.
- (3) Motherhood and childhood are entitled to special care and assistance. Every child, whether born in or out of wedlock, shall enjoy the same social protection.
31. (1) Every person has the right to education.
- (2) Primary education shall be compulsory and made available free to all. Secondary education in its different forms shall be available and accessible to all through every appropriate means. Technical and vocational education shall be made generally available. Higher education shall be equally accessible to all on the basis of merit.
- (3) Education shall be directed to the full development of the human personality and the sense of his or her dignity. Education shall strengthen the respect for human rights and fundamental freedoms in ASEAN Member States. Furthermore, education shall enable all persons to participate effectively in their respective societies, promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial and religious groups, and enhance the activities of ASEAN for the maintenance of peace.
32. Every person has the right, individually or in association with others, to freely take part in cultural life, to enjoy the arts and the benefits of scientific progress and its applications and to

benefit from the protection of the moral and material interests resulting from any scientific, literary or appropriate artistic production of which one is the author.

33. ASEAN Member States should take steps, individually and through regional and international assistance and cooperation, especially economic and technical, to the maximum of its available resources, with a view to achieving progressively the full realisation of economic, social and cultural rights recognised in this Declaration.

34. ASEAN Member States may determine the extent to which they would guarantee the economic and social rights found in this Declaration to non-nationals, with due regard to human rights and the organisation and resources of their respective national economies.

RIGHT TO DEVELOPMENT

35. The right to development is an inalienable human right by virtue of which every human person and the peoples of ASEAN are entitled to participate in, contribute to, enjoy and benefit equitably and sustainably from economic, social, cultural and political development. The right to development should be fulfilled so as to meet equitably the developmental and environmental needs of present and future generations. While development facilitates and is necessary for the enjoyment of all human rights, the lack of development may not be invoked to justify the violations of internationally recognised human rights.

36. ASEAN Member States should adopt meaningful people oriented and gender responsive development programmes aimed at poverty alleviation, the creation of conditions including the protection and sustainability of the environment for the peoples of ASEAN to enjoy all human rights recognised in this Declaration on an equitable basis, and the progressive narrowing of the development gap within ASEAN.

37. ASEAN Member States recognise that the implementation of the right to development requires effective development policies at the national level as well as equitable economic relations, international cooperation and a favourable international economic environment.

ASEAN Member States should mainstream the multidimensional aspects of the right to development into the relevant areas of ASEAN community building and beyond, and shall work with the international community to promote equitable and sustainable development, fair trade practices and effective international cooperation.

RIGHT TO PEACE

38. Every person and the peoples of ASEAN have the right to enjoy peace within an ASEAN framework of security and stability, neutrality and freedom, such that the rights set forth in this

Declaration can be fully realised. To this end, ASEAN Member States should continue to enhance friendship and cooperation in the furtherance of peace, harmony and stability in the region.

**COOPERATION IN THE PROMOTION
AND PROTECTION OF HUMAN RIGHTS**

39. ASEAN Member States share a common interest in and commitment to the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms which shall be achieved through, inter alia, cooperation with one another as well as with relevant national, regional and international institutions/organizations, in accordance with the ASEAN Charter.

40. Nothing in this Declaration may be interpreted as implying for any State, group or person any right to perform any act aimed at undermining the purposes and principles of ASEAN, or at the destruction of any of the rights and fundamental freedoms set forth in this Declaration and international human rights instruments to which ASEAN Member States are parties.

Adopted by the Heads of State/Government of ASEAN Member States at Phnom Penh, Cambodia, this Eighteenth Day of November in the Year Two Thousand and Twelve, in one single original copy in the English Language.

PHNOM PENH STATEMENT
ON THE ADOPTION OF THE
ASEAN HUMAN RIGHTS DECLARATION (AHRD)

WE, the Heads of State/Government of the Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN), on the occasion of the 21st ASEAN Summit in Phnom Penh, Cambodia;

REAFFIRMING ASEAN's commitment to the promotion and protection of human rights and fundamental freedoms as well as the purposes and the principles as enshrined in the ASEAN Charter, including the principles of democracy, rule of law and good governance;

REITERATING ASEAN and its Member States' commitment to the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights, the Vienna Declaration and Programme of Action, and other international human rights instruments to which ASEAN Member States are parties as well as to relevant ASEAN declarations pertaining to human rights;

ACKNOWLEDGING the importance of the role of the ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR), as the overarching institution responsible for the promotion and protection of human rights in ASEAN, that contributes towards the building of a people-oriented ASEAN Community and as a vehicle for progressive social development and justice, the full realization of human dignity and the attainment of a higher quality of life for ASEAN peoples;

COMMENDING AICHR for developing a comprehensive declaration on human rights, in consultation with ASEAN Sectorial Bodies and other relevant stakeholders;

ACKNOWLEDGING the meaningful contribution of ASEAN Sectorial Bodies and other relevant stakeholders in the promotion and protection of human rights in ASEAN, and encourage their continuing engagement and dialogue with the AICHR;

DO HEREBY:

1. ADOPT the ASEAN Human Rights Declaration (AHRD);
2. AFFIRM our commitment to the full implementation of the AHRD to advance the promotion and protection of human rights in the region; and
3. REAFFIRM further our commitment to ensure that the implementation of the AHRD be in accordance with our commitment to the Charter of the United Nations, the Universal Declaration of Human Rights, the Vienna Declaration and Programme of Action, and other international human rights instruments to which ASEAN Member States are parties, as well as to relevant ASEAN declarations and instruments pertaining to human rights.

DONE at Phnom Penh, Kingdom of Cambodia, this Eighteenth Day of November in the Year Two Thousand and Twelve, in a single original in the English language.

For Brunei Darussalam:
HAJI HASSANAL BOLKIAH
Sultan of Brunei Darussalam

For the Kingdom of Cambodia:
SAMDECH AKKA MOHA SENA PADEI TECHO HUN SEN
Prime Minister

For the Republic of Indonesia:
SUSILO BAMBANG YUDHOYONO
President

For the Laos People's Democratic Republic:
THONGSING THAMMAVONG
Prime Minister

For Malaysia:
DATO' SRI MOHD NAJIB TUN ABDUL RAZAK
Prime Minister

For the Republic of the Union of Myanmar:
U THEIN SEIN
President

For the Republic of the Philippines:
BENIGNO S. AQUINO III
President

For the Republic of Singapore:
LEE HSIEN LOONG
Prime Minister

For the Kingdom of Thailand:
YINGLUCK SHINAWATRA
Prime Minister

For the Socialist Republic of Viet Nam:
NGUYEN TAN DUNG
Prime Minister